

**Van incident naar patroon:
Hoe een individueel geval een systeemprobleem laat zien.**

Brief aan mijn dochter.

Toen mama moeder werd van jou, moest papa opeens uit beeld. Mama's hulpverlener vond dat ook. Ze kende papa niet, ze sprak papa niet, maar meldde hem wel aan als gevaarlijk.

Wat een rare melding, dacht het meldpunt kindermishandeling. Maar we willen wel een OTS. Als we papa als een gestoorde neerzetten bij de Raad lukt dat vast. Ook al vinden anderen dat niet. Dat laten we gewoon weg.

Wat een rare zaak, dacht de Raad, maar wij willen ook een OTS. Als we ook niet de waarheid opschrijven lukt dat vast.

Wat een rare zaak dacht de rechter. Dat Raadsrapport klopt niet. Maar Jeugdzorg belooft netjes samen te werken met beide ouders en dan komt het vast goed.

Die OTS is binnen, dacht Jeugdzorg, maar wat een rare zaak. Van de rechter mag papa zijn dochter wel erg veel zien. Van ons mag dat niet. En onze directeur vindt dat we ons niet aan uitspraken van de rechter hoeven te houdenⁱ. Als we samen met mama het meisje maar een uurtje achter onze traliedeuren zetten voor omgang met papa dan voegt hij zich wel.

Wat een rare zaak dacht de rechter. Dit mag helemaal niet. Streep erdoor.

We doen het toch, dacht jeugdzorg. En we stappen gewoon weer naar de rechter. Als we papa dan nog zwarter maken dan moet het lukken, zeker als de politie ons helpt. We gaan hem betrappen als hij tijdens de omgang een foto voor thuis maakt. We doen dan alsof dat niet mag. Een agent moet dan ingrijpen. En we laten de politie de hele buurt voor hem waarschuwen, deur voor deur.

Alleen jeugdzorg weet wat goed is voor kinderen, vond de nieuwe rechter. Ik luister alleen naar hun.

Wat een rare zaak dachten de klachtencommissies ondertussen. Er is geen terechte melding en de instanties werken partijdig en escalierend. Zo mag je helemaal niet werken. Papa's klachten zijn gegrond.

Wat een rare zaak, dacht ook de strafrechter. Papa's omgangsregeling en gezag worden tijdens de OTS zelfs geschonden.

Wat is dit balen, dachten de instanties. Maar weet je wat, we doen gewoon niets met die klacht- en rechtelijke uitspraken.

Dat is een goed idee, vond de inspectie.

Wat een rare zaak dachten de rechters na een jaar OTS. Er is helemaal geen bedreiging voor het kind en dan werken de instanties zo. We gooien de instanties er af.

Als we dan toch samen met moeder het meisje achter onze traliedeuren blijven zetten en papa blijven intimideren dan voegt hij zich wel, dacht jeugdzorg nog steeds. En dan vragen wij opnieuw om een OTS en zetten we papa uit het gezag, viel de Raad hen bij.

Wat een rare zaak, dacht de ombudsman, dit moet onderzocht worden door de inspectie.

Wat vervelend, dacht de inspectie, nu moeten we het wel onderzoeken. Maar dan luisteren we alleen naar wat de instanties zeggen. We schrijven in ons rapport alleen wat zij willen, ook al kloppen die feiten niet. En we brengen een nieuwsbericht uit waarin we zeggen dat er 'voldoende gevolg is gegeven aan de klacht- en rechtelijke uitspraken' terwijl er helemaal geen gevolg aan is gegeven.

Wat een rare zaak, dacht de Minister van Veiligheid en Justitie na het lezen van dit verhaal in de Groeneⁱⁱ. Dit moet onderzocht worden, vond ook zijn juridisch adviseur, die ook hoogleraar mensenrechten en lid van de Venetië-commissie is. Dit klinkt niet als effectieve rechtsbescherming voor een ieder. Zo voldoet het stelsel niet.

Deze zaak is zeker geen incident maar een patroon, was de conclusie van het onderzoek. Bij zeker tientallen tot honderden gezinnen worden verregaande interventies gedaan op basis van foutieve informatie.

Deze memo moet onder het tapijt, dacht de ambtelijke top. De inspectie heeft het immers allemaal geen punt gevonden. We moeten ze maar niet afvallen. En nu het NRC er na een Wob-verzoek dan toch over schrijftⁱⁱⁱ dan beweer ik gewoon dat het memo 'Incident of patroon' niet deugt en dat we al met een actieplan bezig zijn^{iv}, dacht de Minister van Rechtsbescherming. Dan wordt het wel weer stil en hoeven we er niets mee te doen.

Er moeten valse gegevens verwijderd worden, zei de Hoge Raad ondertussen.

Maar dat doen wij niet, dacht Jeugdzorg, wij zien het anders.

En de inspectie? Die werd dus ingehaald door de waarheid die boven tafel kwam. Maar haar rapport aanpassen, dat doet de inspectie niet. Ze kijkt nog steeds liever weg. En de Minister van Rechtsbescherming ook.

Lieve dochter, je wordt nu dus niet alleen achtervolgd door de valse gegevens van de instanties, maar ook door die van de inspectie. In ieder geval tot je ruim in de twintig bent. En zoals je weet spelen de gegevens zo weer op.

Het houdt dus helaas nog niet op. Niet vanzelf.

Vader Vincent

ⁱ Debat 'De onderbuik voorbij', De Balie, Amsterdam, 6-11-2013: <https://youtu.be/sl59uURiAIE> (rond 1h20min)

ⁱⁱ <https://www.groene.nl/artikel/als-insinuaties-feiten-woorden>

ⁱⁱⁱ <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/06/23/de-gescheiden-vader-de-top-van-justitie-en-het-verdwenen-rapport-a4048582>

^{iv} <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/tk-proces-verkenning-incident-of-patroon>